

mus Persuasori lapidem hunc relinquimus commo-
vendum (49).

PERSUASIO XVII.

„ **O** Stenſo quod Petrus Romæ mortem non re-
„ ceperit, reſtat dicere ubi locorum pro
„ Chriſti nomine paſſus ſit: Et antequam id pro-
„ blem, id teſtor prius, nullum teſtimonium divi-
„ na ex litteratura huc trahi poſſe, quo quis Paulum
„ indubie Romæ paſſum fuiſſe a Nerone oſtendat.
„ Nam dum poſtremo jam Nerone oblatus fuerat,
„ & ad Timotheum ſcribens, hæc interpoſuit ver-
„ ba; *Ego jam delibor, & tempus reſolutionis mea*
„ *inſtat*; in eis Paulus decrepitam ætatem, & non
„ martyrium ſuum intellexit, quem interea dum
„ hæc ſcripſerat, valde ſenio detritum & decrepi-
„ tum plane fuiſſe, ſi non alio teſtimonio, certe
„ vel hoc ſolo conſtat, quoniam ante decem annos
„ Philemoni tuo ſcribens, ſenem ſe nominavit:
„ *Cum talis ſum*, inquiens, *ut Paulus Senex*. Quan-
„ tum vero putas intra hoc decennium continuis
„ labo-

(49) Ex eo enim quod uxorem habuerit fueritque primus Apostolorum, non ſequitur Petrum ſenem fuiſſe quando Paulus erat adoleſcens, ſed ſequitur ad annos tunc virilitatis perveniſſe. Nec eſt ullo modo credibile ſenes a Chriſto fuiſſe electos ad ſummos obeundos labores & orbem terrarum fere totum peragrandum, quemadmodum neque credibile eſt, adoleſcentulum Paulum ad

Apoſtolicam dignitatem, ad quam ſolicitudo omnium Eccleſiarum pertinebat fuiſſe aſſumptum. Demus ergo Petrum fuiſſe annorum circiter l. quando erat Paulus circiter xxv. hoc eſt duplo ſenior; tamen adhuc potuerunt ambo eſſe ſenes & ſimul mori. Fuiſſet enim poſtremo Neronis anno Petrus annorum Lxxxvi. & Paulus lxi.

„ laboribus, omnium Eccleſiarum ſollicitudine,
„ corpusculum Pauli exhaustum & maceratum, ut
„ indicare Timotheo ſuo chariſſimo cogereſtur,
„ quo Romam acceleraret, ſuoque adventu mor-
„ tem ipſius præverteret, qua ipſe brevi fuerat
„ reſolvendus. Nam quod Spiritu Sancto illuſtra-
„ tus, liberationem ſui e carcere præviderit, ver-
„ ba ipſius indicant. Significans enim quomodo
„ in priori ante Neronis tribunal ſtatione, cau-
„ ſam ſuam ſolitarius, & omni patrono deſtitutus
„ peroraverit, a Neroneque ereptus fuerit, ſub
„ hæc ita loquitur: *Liberatus ſum de ore Leonis,*
„ *& liberabit me Dominus ab omni opere malo, &*
„ *ſalvum faciet in regnum ſuum caeſte*; hoc eſt
„ ad miniſterium corporis ſui myſtici Eccleſiæ
„ ſanctæ, quemadmodum per *regnum caeſte* Gre-
„ gorii auctoritate, Eccleſiam in ſacris ſcripturis
„ ſæpiuſcule nominari diximus. Sicut enim ſua
„ ſpes non illum feſellit, ubi in priori captivitate
„ conſtitutus Philemoni ſcripſerat: *para mihi ho-*
„ *ſpitium, nam ſpero per orationes veſtras donari me*
„ *vobis*; ita neque hic eum decepit. Sunt enim
„ pleraque alia teſtimonia, eum a Nerone liberatum
„ etiam ſecundario fuiſſe, veluti epiſtola illa Se-
„ necæ, quæ Apoſtolo in carcere degenti miſerat
„ ipſe (a). Ex quibus proclive eſt creditu, Neronis
„ violentiam Paulum evaſiſſe. Verum ne hic lon-
„ gius juſto immoremur, jam Petrum & Paulum
„ Hieroſolymis paſſum, teſtimoniis irrefragabili-
„ bus confirmabimus. Primitus ſolius Chriſti ver-
„ bis ad Scribas & Phariſæos, imo ipſam Hiero-

L 3

„ ſo-

(a) De falſitate epiſtolarum Senecæ ad Paulum, ſanctique Pauli ad Senecam, vide quæ

habentur ſuperius in Diſſuaſione xv. pag. 154. & ſeq.

„ Iolyam apud Matthæum (cap. xxiii.) & Lucam
 „ (cap. xiii.) loquentis: *Va vobis scribæ & Pha-*
 „ *risæi Hypocrita, qui ædificatis sepulchra prophe-*
 „ *tarum, & ornatis monumenta iustorum. Et dicitis:*
 „ *Si fuissetis in diebus patrum nostrorum, non*
 „ *essemus socii eorum in sanguine prophetarum. Ita-*
 „ *que testimonio estis vobis metipsis, quia filii estis*
 „ *eorum, qui prophetas occiderunt. Et vos implete*
 „ *mensuram patrum vestrorum, . . . Ideo ecce ego mit-*
 „ *to ad vos prophetas, & sapientes, & scribas, &*
 „ *ex illis occidetis, & crucifigetis, & ex eis flagella-*
 „ *bitis in synagogis vestris, & persequimini de civi-*
 „ *tate in civitatem. Ut veniat super vos omnis san-*
 „ *guis iustus, &c.* Tandem dicit: *Jerusalem, Je-*
 „ *rusalem, quæ occidis prophetas, & lapidas eos,*
 „ *qui ad te missi sunt &c.* Hæc loquutum Christum
 „ non de prophetis legis veteris, sed de Apосто-
 „ lis, exponit Joannes Chrysostomus homilia in
 „ Matthæum 75. ac ita dicit. *Significat iis verbis*
 „ *Christus, Apostolos, & eos qui cum Apostolis,*
 „ *& post Apostolos fuerunt, ex quibus multi etiam*
 „ *prophetabant. Quod divus Hieronymus littera-*
 „ *rum tydus, clarius erga hæc verba Christi*
 „ *immoratus, interpretatur, dicitque simul hic*
 „ *obscura juxta Apostolum scribentem, varia esse*
 „ *dona discipulorum Christi, alios sapientes, qui*
 „ *noverunt, quando debeant proferre sermonem, alios*
 „ *scribas in lege doctissimos, ex quibus lapidatus est*
 „ *Stephanus, Paulus occisus, crucifixus Petrus,*
 „ *flagellati in Actibus Apostolorum Apostoli, & per-*
 „ *sequuti eos sunt de civitate in civitatem, expellen-*
 „ *tes de Judæa, ut ad gentium populum transmigra-*
 „ *rent. His verbis Hieronymus clarissime ita &*
 „ *Paulum & Petrum Hierosolymis passos declarat.*

„ Et

„ Et ne alicujus testimonium desideretur, Nicolai
 „ etiam Lyrani horum Christi verborum inter-
 „ pretationem subnectamus. Ex eis occidetis,
 „ exponit Lyra, sicut Jacobum fratrem Joann-
 „ nis, *Actuum cap. 12. & Stephanum, Actuum capi-*
 „ *te 7. & multos alios. Et crucifigetis, ut Pe-*
 „ *trum, & Andræam fratrem ejus, & multos alios.*
 „ *Flagellabitis, sicut Paulum & Sylam, ut Act.*
 „ *cap. 16. & secunda ad Corinthios cap. 11. tradi-*
 „ *tur. Quis contra hæc firmissima testimonia, vel*
 „ *hiscere deinceps poterit? Quis reclamare? Quis*
 „ *non modo Hieronymum, Chrysostomum, Ni-*
 „ *colaum Lyranum, sed & Christum mendacii ar-*
 „ *guere poterit? Cum ipsemet apud Lucam eadem*
 „ *repetiverit verba de Petro, Andræa, & aliis qui-*
 „ *busdam Apostolis, ea sese loquutum designat,*
 „ *inquiens: Dico autem vobis amicis meis, ne ter-*
 „ *reamini ab his, qui occidunt corpus, & post hæc*
 „ *non habent amplius quid faciant. Ostendam vobis*
 „ *quem timeatis; timete eum, qui post quam occide-*
 „ *rit, habet potestatem mittere in gehennam. Præ-*
 „ *terea dicit Christus Hierosolymis, & non Ro-*
 „ *mæ: a scribis & Pharisæis, & non ab Imperato-*
 „ *ribus Romanis occidendos suos Apostolos, quam-*
 „ *vis non negem, quosdam etiam extra Hierusa-*
 „ *lem fuisse interemptos.*

DISSUASIO.

Bene habet. Tandem aperuit Persuasor noster
 eam, quam de Petri morte haberet opinio-
 nem, nec eam ipsam Phrygis aut Mysi alicujus te-
 stimonio submissam, sed *Hieronymi*, inquit, *littera-*
rum syderis: illius, inquam, Hieronymi, qui non

L 4

semel

femel tantum, sed iterum & sæpius Romæ Petrum fuisse, & a Nerone trucidatum scripsit; illius, inquam, qui cum nuper ipsius Persuasoris sententia mendax esset & sibi contrarius, in cœleste sydus repente est immutatus. Nempe quod tandem adhibitis fidiculis & eculo visus est Persuasori aliquid confiteri; iis quæ sæpius ante dixerat contrarium & repugnans. Sed Hieronymi verba audiamus. *Paulus occisus, crucifixus Petrus*. Ubinam, rogo, Hieronyme? Num Hierosolymis? Minime id quidem, effem enim hac ratione mihimet ipsi contrarius, sed Romæ sub Nerone, postquam de civitate in civitatem, & de Judæa a Judæis expulsi, ad gentium populum transmigrarunt. Sed hæc fortasse ita intelligi debere negat Persuasor. Accedat rursus ipse Hieronymus declarator verborum suorum, qui in epistolam ad Galathas, in libro de viris illustribus, & plerisque aliis in locis non per verborum involucria, & quæ interprete indigent, sed manifeste Romæ dicit jugulatum Paulum, crucifixum Petrum (50). Sed nimirum nihil est contra semet ipsum tam munitum tamque armatum, quam menda-

(50) Quare illud unum S. Hieronymus in loco a Persuasore citato eruere voluisse videtur, varia fuisse dona diversasque mortes discipulorum Christi, & ea, quæ in medium affert exempla, Pauli securi percussus, Stephani lapidibus obruti, Petri crucifixi, nequaquam tendunt ut intelligamus, quos nam ex discipulis Judæi occisuri erant, sed tantum ut discamus varia eorum singulis constituta fuisse crucia-

tium genera. Ad hæc quamvis doctor maximus S. Petrum a Judæis crucifixum esse dixerit, absque ulla tamen hæsitacione intelligendus esset, quod Judæi authores fuerint martyrii ipsius, non quod martyrio in Judæa coronatus fuerit, quum illud Romæ obtinuisse, diserte afferat in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, aliisque locis a Cortesio superius laudatis.

dacium, quam veri dissimilitudo. Extorsit nempe veritas ipsa ab imprudente Persuasore, ut quem prius, si non verbis, re certe ipsa tam male acceperat, nunc, ut vere est *litterarum sydus* appellaret, ut verum illud, quod nos asseruimus ejus testimonio innitatur, qui etiam adversarii verbis tantopere sit commendatus; ut nemo deinde credere possit eum mentitum, cui etiam adversarii tam magnificentum titulum tribuere non vereantur. Illud insuper, quod ex Chrysostomo citat, etiam si ipse negaret, nos utique verum esse contenderemus, *Apostolos scilicet ventura prædixisse, trucidatosque Hierosolymis*, ut majorem minoremque Jacobum: quare in re non dubia, testibus utitur minime necessariis (51). Lyrani vero nobis non vacat, nec si vacaret,

(51) Profecto Christus Dominus, & verborum illius interpretes Chrysostomus neutiquam Apostolos omnes occidendos fuisse a Judæis in Jerusalem dicunt, sed tantum ex eis aliquos, ipsa ipsius sententiæ verba insinuat: *ex illis occiditis & crucifigitis*. Impletum est autem domini verbum in Stephano, quem lapidaverunt Judæi, & in Jacobo minore, quem Herodes in Judæorum gratiam occidit, & in Jacobo minore, quem Judæi ipsi e pinna Templi præcipitem cederunt, & tandem in Simone qui Jacobo successit, qui etiam Hierosolymæ crucifixus est. Quin etiam Matthiam in Judæa crucis poenam

tulisse multi probabiliter existimant. Quoniam vero Dominus præter ea, *ex illis occiditis & crucifigitis*, illud quoque addidit *& ex illis flagellabitis in Synagogis vestris*, videlicet ex iis qui flagellis cæsi sunt in Jerusalem fuisse Apostolos, testatur quoque D. Lucas in *Act. Apost. cap. v. v. 40.*

Ad hæc si Domini apud Matthæum sententiam *ex illis occiditis & crucifigitis &c.* ad omnes Apostolos referendam esse quis diceret, ut perperam existimavit Persuasor; plurima necesse esset negare historica monumenta, ex quibus non solum Petrum & Paulum Romæ, verum etiam Andræam in Achaja, Philippum & Joannem

caret, liberet excutere verba, quem jam sæpius Persuasor ipse tam acerbe insectatus est, ut nobiscum ne an cum ipso sit, magnopere non curemus, præcipue cum idem ipse Lyranus sæpius dicat Petrum Paulumque Romæ sub Nerone occisos. Sed si numquam id dixisset, adversareturque omnino opinioni nostræ, sexcenti superessent, quos eidem opponerem, Vincentius scilicet Gallus, Jacobus Varagineus, Joannes Belet, & ejus generis complures, ut quod vulgo in proverbio est, *cum Bitbo Bacchius*.

PERSUASIO XVIII.

„ **V**idere mihi videor, satis prolixè eorum
 „ me subnervasse opinionem, qui Petrum
 „ ut Romanum Episcopum celebrant, & hoc no-
 „ mine Romanis Pontificibus nihil non tribuunt,
 „ dum in Summi Apostolorum Principis (ut ajunt)
 „ ipsi locum suffecti sint, hanc desultoriam pote-
 „ statem, ceu per manus sibi tradant (a). At
 „ vero si quis roget, quomodo hæc falsissima per-
 „ suasio in Ecclesiam obrepserit, dicam compen-
 „ dio.

nem in Asia. Thomam in India, Bartholomæum in Armenia, Matthæum in Æthiopia, Simonem & Judam in Perside sanguinem suum pro Christi nomine effudisse cognoscimus; Tandem quod ad Nicolaum Lyranum spectat, libenter cum Cortesio respondimus, tantæ hominem autoritatis non esse, ut veteribus omnibus Petrum Romæ martyrii palmam obtinuisse testantibus opponi

debeat. Verum, neque jure opponi potest. Nam D. Hieronymum sequutus, de quo paulo superius pag. 166. illud unum dicere fortasse voluit, Petrum atque Andræam crucifixos esse etsi non satis caute loquutus esse videatur.

(a) Vide quæ de Romanorum Pontificum Primatu habentur in notis ad eam quæ proxime sequitur Cortesii Dissuasi-
 nem, pag. 172. & seq.

„ dio. Si alia quoque non minus nociva, quorum
 „ recens est adhuc memoria, negligentia tempo-
 „ rum rata habentur quid de tam remotis ac
 „ perturbatissimis temporibus, Romanæ curiæ pal-
 „ pones circa Petri Romam adventum, passionem,
 „ & Pontificatum confingere non poterant?
 „ cum eorum temporum nullam certam habea-
 „ mus historiam, præter commentitias illas de
 „ Petro & Paulo passiones, quæ adeo sibi non con-
 „ stant, ut omnibus etiam tacentibus, ipsæ se sa-
 „ tis confutent. Præsertim quæ Græcorum lingua
 „ conscriptæ sunt: quod vel solum argumento esse
 „ possit, eas falsissimas esse, cum hæc natio ab
 „ omnibus passim scriptoribus in historia, men-
 „ daci accusetur, Juvenale dicente: *Quicquid au-*
 „ *det Græcia mendax in historia*; & alibi non sine
 „ joco *mendacem Græculum* nominat. Et breviter;
 „ nemo miretur, hoc apertissimum mendacium,
 „ suos patronos habere; cum non desint etiam qui
 „ *Tulciam patrimonium Petri* appellant, qua voce
 „ numquam delirius dici aut cogitari aliquid po-
 „ tuit. Et Plinius haud ignobilis author, *nullum*
 „ *tam impudens mendacium inveniri dicit*, quod te-
 „ ste careat.

DISSUASIO.

Quod ad Romani Pontificis primatum spectat, etsi me de sola Petri ad urbem Romam profectio modo tractaturum initio operis promisi (pag. 13.) non video tamen, cur ea potestas, res commentitia dici possit, quæ a Christo profecta testes habet viros sanctissimos probatissimosque & Apostolicis temporibus æquales aut proximos, de
 qui-